

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Părintele Patriarh Daniel – 12 ani de slujire apostolică pilduitoare

În fiecare an, ziua de 30 septembrie reprezintă un moment de mare semnificație bisericească și națională, fiind ziua în care a fost instalat în scaunul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, ca al șaselea Întâistătător al Ortodoxiei românești. Evenimentul acesta, petrecut atunci a fost trăit cu o mare intensitate a bucuriei de către întreaga pliomă a Bisericii, așteptându-se de la noul Întâi slujitor al Bisericii ca să aducă acele răspunsuri ale Bisericii în fața problemelor crescânde ale vremii.

Într-adevăr, Preafericirea Sa, încă din primele zile de Patriarhat a căutat să vină cu cele mai potrivite răspunsuri la nevoile și aspirațiile Bisericii Ortodoxe Române. Ceea ce trebuie reținut de la început, este faptul, că Părintele Patriarh Daniel a început lucrarea sa pastorală într-o manieră extrem de coerentă. Această coerență a activității sale se întemeiază pe faptul, că ea avea în spate o viziune realistă, concretă și structurată pe prioritățile pe termen scurt, mediu și lung ale Bisericii și societății românești.

Părintele Patriarh Daniel a venit încă de la începutul slujirii sale apostolice cu un suflu nou, cu dinamism și cu raportare directă la nevoile prezente ale Bisericii. Ceea ce este demn de reținut din această lucrare amplă este faptul, că ea nu a venit cu direcții și accente care priveau o latură sau alta a vieții noastre bisericești, ci fiecare element al proiectului său pastoral făcea trimitere la celelalte puncte ale acestui proiect. Aceasta, întrucât viziunea sa asupra nevoilor Bisericii este una rotundă, complexă și coerentă, contrar a ceea ce am putea reține ca unilateralitate sau superficialitate.

La împlinirea a doisprezece ani de slujire bisericească, ne putem duce cu gândul la cifra doisprezece care exprimă numărul celor 12 Apostoli ai Mântuitorului. Cred, că acest cuvânt „apostolic” exprimă cel mai bine această binecuvântată lucrare, desfășurată atent, minuțios și dinamic timp de doisprezece ani.

În cadrul acestei slujiri, putem reține, chiar și rezumativ sau schematic, câteva

dintre cele mai importante direcții și accente:

În primul rând, se afla în mintea foarte multor slujitori și credincioși ai Bisericii noastre nevoia concretizării unui proiect mai vechi dorit de înaintași, și anume, Catedrala Mântuirii Neamului sau Catedrala Națională, care până la începutul anilor 2000 se afla tot în stadiul de proiect, care nu-și mai găsea concretizare. Odată cu anul 2007-2008 s-au întreprins demersuri concrete, pentru ca acest vis al înaintașilor să devină realitate. Printr-un efort deosebit al întregii Biserici, prin atenta grijă a Părintelui Patriarh Daniel, acest proiect a prins contur și apoi finalizare până la stadiul sfințirii acestui sfânt locaș, anul trecut, ca o ofrandă adusă Anului omagial al Unirii tuturor românilor. Prin această lucrare majoră a Bisericii noastre, s-a pus în lumină faptul, că Ortodoxia românească este una vie, puternică și poate constitui un model de lucrare pastorală dinamică.

În al doilea rând, proiectul bisericesc pe care Părintele Patriarh Daniel îl urmărește este acela al revigorării vieții pastoral-misionare a parohiilor, cărora le-a pus la dispoziție trustul de presă „Bazilica” al Patriarhiei Române: cotidian, radio, televiziune etc.

Continuare în pagina 2
Pr. Ioan TULCAN

PREDICA

Dreptatea, mila și iubirea în vederea desăvârșirii

Duminica a XIX-a după Rusalii - Predica de pe munte

„Zis-a Domnul: Precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea. Și dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteți avea? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei. Și dacă faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii același lucru fac. Și dacă dați împrumut celor de la care nădăjduiți să luați înapoi, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să primească înapoi întocmai. Ci iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt. Că El este bun și cu cei nemulțumitori și răi. Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv.” (Luca 6, 31-36)

„Precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea.”

Cuvintele de la începutul Evangheliei acestei Duminici sunt cât se poate de clare într-o societate neperversă, care și-a păstrat nealterate valorile morale. De la omul simplu și până la cel mai școlit constatăm că toți suntem în același asentiment: toți vrem să ni se facă bine, să fim iubiți, ajutați, vrem ca semenii să ne fie prieteni și nu dușmani.

Mila nu este o virtute pasivă, ci una lucrătoare. Ea se poate vedea în modul în care se comportă Dumnezeu față de noi. Acest model de milă trebuie să-l punem și noi în practică. Mila este superioară compasiunii. Omului milostiv nu-i va părea numai rău față de cel necăjit, ci îl va și ajuta. În acest caz, și cel care oferă, dar și cel care primește milă, va simți mâna plină de dragoste și de mângâiere a lui Dumnezeu. Mila față de un cerșetor nu este nici cel mai mare și nici cel mai greu lucru. Cel mai de seamă lucru îl constituie milostivirea față de vrăjmași. Mila este superioară iertării, aceasta din urmă fiind o parte dintr-un întreg. Mila reprezintă simțământul divino-uman aflat la confluența dintre cer și pământ, unde rațiunea și sentimentul, abstractul și concretul, bunătatea, iubirea, altruismul și răbdarea sunt nedespărțite. Dragostea a stat la baza zidirii universului, de aceea este mai bine ca omul să se deprindă cu dulceața dragostei și a milei, decât să cunoască duritatea și asprimea legii. O inimă care este împietrită, cu greu mai poate întoarce

vreodată dragoste și milă.

Evanghelia acestei Duminici ne cheamă să smulgem rădăcina dușmăniei din inimă, să practicăm virtuțile mai sus menționate și apoi să numărăm dușmanii care ne sunt împrejur. Porunca de la începutul acestei pericope reprezintă o altă formă de exprimare a aceluiași principiu: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Matei 22, 39). Iisus a venit să îndrepte lumea, s-o facă mai bună, să schimbe adâncurile inimilor. Suntem chemați să mănăm la adâncul ascultării sufletului nostru în vederea întâlnirii cu Hristos, îndemn adresat lui Simon - Petru în Evanghelia Duminicii precedente. Vrem să devenim oameni noi sau rămânem la omul cel vechi? Cât timp nu ne vom schimba părerea și practica vieții, referitoare la iubirea semenilor, nu sunt șanse reale de schimbare. În același mod suntem chemați să iubim pe vrăjmași ca și pe cei ce ne iubesc: „să iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc” (Matei 5, 44). Față de dușmani suntem chemați să facem un prim pas, acela de a ni-i face prieteni, de a-i apropia, iar cel mai mare câștig ar fi acela că ni l-am face prieten și pe Dumnezeu. Dacă suntem dușman cuiva, aceasta stă în calea mântuirii noastre, dar și a semenului nostru. Mântuitorul ne demonstrează cum să nu răsplătim răului cu rău.

Continuare în pagina 2
Pr. Adrian HANȚIU

Din sumar

▶ Alfa și Omega
pagina 2, Prof. Amalia Stana

▶ Știri
pagina 4

Părintele Patriarh Daniel – 12 ani de slujire apostolică pilduitoare

Urmare din pagina 1

În felul acesta, atât slujitorii Bisericii, cât și credincioșii, pot să primească îndrumare, inspirație și întărire în viața creștină, pentru ca atât slujitorii sfințelor altare, cât și credincioșii, să poată deveni adevărați misionari ai Bisericii.

În al treilea rând, Părintele Patriarh Daniel privește cu multă bucurie, speranță și preocupare educația creștină a copiilor și a tinerilor în familie, Biserică și școală. De aceea, a susținut și susține diferite programe educative cu copiii, părinții și implicarea preoților în această lucrare. În acest sens, pot fi menționate: „Alege școala!”, „Hristos împărtășit copiilor” „Calea Mântuirii” etc. Scopul acestor programe este acela, de a atrage în câmpul lor de acțiune cât mai mulți credincioși ai Bisericii noastre, pentru ca să poată face față mai ușor la toate provocările post-modernității.

Cele de mai sus, sunt doar câteva dintre direcțiile și accentele pe care Părintele Patriarh Daniel le-a pus în lucrarea sa apostolică în fruntea Ortodoxiei românești timp de 12 ani.

Cu acest prilej, dorim Preafericirii Sale multă sănătate, alese bucurii și rod bogat în continuare în ogorul Bisericii Ortodoxe Române.

Întru mulți, rodnici și binecuvântați ani, Părinte Patriarh Daniel!

Dreptatea, mila și iubirea în vederea desăvârșirii

Urmare din pagina 1

El poruncește soarelui să răsară și peste cei răi și peste cei buni, și dă ploaie și peste cei dreپți și peste cei nedreپți. Pentru a înțelege modul divin de gândire și a deveni cu adevărat creștini, să împlinim îndemnul evangheliei de a iubi pe vrăjmașii noștri. Dragostea noastră față de semen il face fericit pe cel care ne iubeste, dar în cel care ne urăște va determina o schimbare a sentimentelor. Dacă iubim numai pe cei care ne iubesc, nu suntem altceva decât niște neguțatori care fac troc, iar dacă facem bine numai celor ce ne fac bine, suntem niște datornici care-și plătesc datoriile. Dragostea este o virtute care dă fără să aștepte ceva în schimb, iar mila nu reprezintă o virtute care acoperă datoriile, ci una care dă de la sine mereu. Iubirea celor ce ne iubesc și facerea de bine față de semenii care ne sunt alături sunt treptele cele mai de jos. Înălțimile la care vrea Hristos să ne urce sunt: iubirea de vrăjmași și facerea de bine.

Hristos a venit să instaleze în lume legea iubirii și tot El ne-a învățat iubirea față de vrăjmași, când, răstignit pe Cruce între tâlhari, îl roagă pe Tatăl Său să le ierte păcatul săvârșit. Răul nu se biruiește cu rău, ci numai cu binele. Cu binele poți schimba suflul celui ce ți-a făcut rău. Un exemplu elocvent îl avem în Vechiul Testament, când Iosif a fost aruncat de frații săi într-o fântână, ca să-lucidă, apoi l-au vândut. Știm că Iosif și-a ajutat familia în vreme de restriște. Vrăjmășia diavolului este de folos creștinilor adevărați. Sfântul Apostol Pavel ne relatează cum Dumnezeu i-a descoperit multe taine, dar cum a și îngăduit să fie ispitit, dându-i-se un ghimpe în trup, un înger al satanei care l-a lovit peste obraz. Dușmanul omului este cel care viețuiește cu el sub același acoperiș, purtând grija nevoilor și a neputințelor trușesti. Domnul a spus: „Dușmanii omului sunt casnicii lui” (Matei 10, 36), deoarece dragostea și purtarea lor de grijă este față de trup, nu față de suflet. De foarte multe ori dușmanii ne sunt adevărații prieteni. Aceștia ne pun piedici, ne ponegresc, ne îngreunează viața, făcându-ne să ne retragem în noi înșine. Dar aceștia nu conștientizează că ne sunt de ajutor în sporirea duhovnicească.

În firea omului este întipărită dragostea față de semenii. Facerea de bine este dragostea în acțiune. Ea poartă în sine nu numai ideea neprihănirii, ci neprihănirea însăși demonstrată în viața de zi cu zi.

Să nu uităm că la Înfricoșătoarea Judecată vom fi întrebați despre lucrurile concrete, simple: cum ne-am purtat cu semenii noștri și ce am făcut pentru cei flămânzi, însetați, goi sau bolnavi. Respectul pentru celălalt și dragostea față de aproapele reprezintă prezența Duhului Sfânt în omul înduhovnicit. Sfântul Vasile cel Mare ne îndeamnă să unim mila cu dreptatea, să dobândim toate cu dreptate, dar să le sacrificăm pentru milă, făcând loc dragostei care merge până la dragostea față de vrăjmaș. Iubire a primit și Adam în Rai de la Eva și Eva de la Adam și amândoi de la Dumnezeu. Acea iubire era însăși Împărăția Domnului. Să ne străduim și noi să dobândim iubirea desăvârșită pentru a ne face moștenitori ai Împărăției lui Dumnezeu. Amin!

Natura lui Dumnezeu nu poate fi descrisă în cuvinte. Putem doar să ne referim la proprietățile sau însușirile lui Dumnezeu. Pentru Sfântul Ioan Damaschin, „Dumnezeu este fără de început și fără de sfârșit adică veșnic. Dumnezeu este pururi dăinuitor, ne zidit, neschimbat, neprefăcut, simplu, necompus, necorporal, nevăzut, impalpabil, necircumscris, infinit, incomprehensibil, nedefinit, insensibil, bun, drept, Creatorul tuturor fapturilor, Atotputernic, Atotstăpânitor, Atoatevăzător, Atoatepurtător de grijă, Stăpânitor, Domnul a toate.” (Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Cartea întâi, cap. II, ediția a II-a, Editura IBM-BOR, 1943, p. 11).

Dumnezeu nu este influențat de nimeni. „Cine a căutat în adânc Duhul Domnului și cine L-a sfătuit pe El? De la cine a luat El sfat ca să judece bine și să învețe căile dreptății, să învețe știința și calea înțelepciunii să o cunoască?” (Isaia 40, 13-14). Dumnezeu nu are trecut, prezent sau viitor: „Eu sunt Cel dintâi și cel de pe urmă.” (Isaia 48, 12).

„Eu sunt Alfa și Omega, zice Domnul Dumnezeu, Cel ce este, Cel ce era și Cel ce Vine, Atotțiitorul.” (Apocalipsa 1, 8).

Dumnezeu nu a fost creat de nimeni: „Înainte de Mine n-a fost Dumnezeu și nici după Mine nu va mai fi!” (Isaia 43, 10).

Dumnezeu este necorporal: „Duh este Dumnezeu.” îi spune Hristos femeii samarince. (Ioan 4, 24).

Alfa și Omega

Dumnezeu este omniprezent: „Unde mă voi duce de la Duhul Tău și de la fața Ta unde voi fugi? De mă voi sui în cer, Tu acolo ești. De mă voi coborî în iad, de față ești. De voi lua aripile mele de dimineață și de mă voi așeza la marginile mării și acolo mâna Ta mă va povățui și mă va ține dreapta Ta.” (Psalm 138, 7-10).

Dumnezeu este nevăzut, pe El „nimeni nu L-a văzut vreodată.” (Ioan 1, 18).

Dumnezeu este Lumină.

Dumnezeu este mai presus de orice proprietate pe care I-am putea-o atribui.

Putem spune și ce nu e Dumnezeu. Și aceasta e o cunoaștere apofatică, negativă. Dumnezeu este de neconceput, nevăzut, este necunoaștere, întuneric-lumi-

nos, neapropiat, neînțeles, inaccesibil, incognoscibil, incomprehensibil, necorporal, nenăscut, fără început, neschimbat, incoruptibil. Divinitatea trece dincolo de orice nume și de toate definițiile de tip speculativ. Omul nu îl poate întâlni pe Dumnezeu pe căile cunoașterii speculative, ci în adâncul rugăciunii.

Dumnezeu este transcendent.

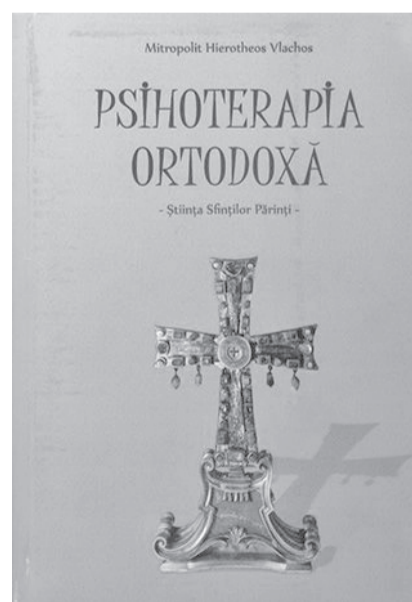
După cum am mai spus, nu putem spune ce e Ființa lui Dumnezeu, ci numai natura Lui. Noi nu putem decât să îl reprezentăm pe Dumnezeu prin imagini trușesti, pentru noi, oamenii, cunoscute, pentru că pe Dumnezeu nu l-a văzut nimeni vreodată.

Prof. Amalia STANA

Răspunsul la rugăciune

Oricâte rugăciuni am înălța Domnului, este posibil ca El să nu îngăduie slobozirea noastră de vreuna dintre patimi, pentru ca să gustăm nepătimirea doar în parte: „Să nu ne mahnim dacă, cerând ceva Domnului, rămânem multă vreme fără răspuns. Domnul a voit ca toți oamenii să devină neimpătimiti. Toți cei care cer ceva de la Dumnezeu și nu li se dă, să știe că asta se întâmplă desigur dintr-una din următoarele pricini: ori pentru că au cerut înainte de vreme, ori pentru că cer cu nevrednicie, ori pentru că, de li s-ar împlini, s-ar înălța (mândri), ori pentru că, de-ar dobândi cererea lor, s-ar lenevi”. (Sfântul Ioan Scărarul)

Pe lângă toate acestea, în istoria Bisericii noastre există cazuri de nevoitori care, deși dobândiseră nepătimirea, îi ce-

reau Domnului să îndepărteze această binecuvântare de la ei, pentru a se lupta cu ispititorul: „Sfântul Efrem, după ce a biruit cu harul lui Hristos toate patimile trușesti și sufletești, ca să nu se afle în afară de războaiele vrăjmașului și să fie osândit

din pricina aceasta, cum socotea dintr-o smerenie negrăită, cerea să se ia harul nepătimirii de la el”. (Sfântul Petru Damaschinul)

Slobozirea totală sau parțială de patimi reflectă vindecarea sufletului, însănătoșirea lui, iar mintea chinată de patimi e reînsuflețită și înălțată la Dumnezeu: „Fericita liberare de patimi (apatheia) ridică mintea cea săracă de la pământ la cer, iar pe cerșetor îl scoală din noroiul patimilor. Iar prea lăudata dragoste îl pune alături de întâi-stătătorii poporului Domnului, de sfinții îngeri”. (Sfântul Ioan Scărarul)

(Mitropolit Hierotheos Vlachos, *Psihoterapia ortodoxă: știința sfinților părinți*, traducere de Irina Luminița Niculescu, Editura Învierea, Arhiepiscopia Timișoarei, 1998, p. 357-358)

Cuviosul
SILUAN ATHONITUL

Între iadul deznădejdiei
și iadul smereniei

Întotdeauna trebuie să cerem de la Domnul pacea sufletului ca să împlinim mai ușor poruncile Domnului; fiindcă Domnul iubește pe cei ce se străduiesc să împlinească voia Lui și astfel ei află mare odihnă în Dumnezeu.

Cel ce împlinește voia lui Dumnezeu e mulțumit de toate, chiar dacă e sărac, bolnav sau se chinuie, pentru că îl veseleşte harul Domnului. Dar cel nemulțumit de soarta lui, care murmură pentru boala lui sau pentru cel care l-a supărat, acela e bine să știe că în el se află un duh de mândrie care a luat de la el mulțumirea față de Dumnezeu.

Chiar dacă e așa, nu te mâhni, ci străduiește-te cu tărie să-ți pui nădejdea în Dumnezeu și cere de la El duh smerit; și atunci când vine la tine smeritul Duh

Dumnezeu este iubirea de care nu te poți sătura

al lui Dumnezeu, îl vei iubi și-ți vei găsi odihna, chiar de vei avea întristări.

Sufletul care are smerenie își aduce aminte întotdeauna de Dumnezeu și gândește așa: „Dumnezeu m-a făcut, a pățimit pentru Mine, îmi iartă păcatele și mă mângâie, mă hrănește și poartă de grijă de mine. De ce să-mi fac atunci griji sau de ce să mă tem, chiar dacă m-ar amenința moartea?”

Bun lucru e a ne învăța să viețuim după voia lui Dumnezeu. Atunci sufletul rămâne neîncetat în Dumnezeu și are mare odihnă; și din această bucurie omul se roagă ca tot sufletul să cunoască pe Domnul; să cunoască cât de mult ne iubește și cu câtă bogăție ne dă Duhul Sfânt Care veseleşte sufletul în Dumnezeu. Și atunci sufletul e în întregime drag, pentru că e în întregime al lui Dumnezeu.

Privește pe cel ce-și iubește voia sa proprie; n-are niciodată pace în suflet și e mereu nemulțumit: „Asta nu e așa, asta nu e bine”. Dar cel ce s-a predat pe sine însuși în chip desăvârșit voii lui Dumnezeu, acela are rugăciunea curată în sufletul lui, iubește pe Domnul, și toate ale lui sunt dragi și plăcute.

Așa s-a predat lui Dumnezeu Preasfânta Fecioară: „Iată roaba Ta. Fie mie după cuvântul tău!” (Luca 1, 38). Dacă am spune și noi așa: „Iată robii Tăi, Doamne. Fie nouă după cuvântul Tău”, cele spuse de Domnul și scrise de Duhul Sfânt în Evanghelie ar rămâne în sufletele noastre și atunci lumea întreagă s-ar umple de iubirea lui Dumnezeu și cât de

minunată ar fi viața pe întregul pământ. Dar, deși cuvintele Domnului se aud de atâtea veacuri în întreaga lume, oamenii nu le înțeleg și nu vor să le primească. Dar cine trăiește după voia lui Dumnezeu, acela va fi preamărit în cer și pe pământ.

Cine s-a predat pe sine voii lui Dumnezeu nu se preocupă numai de Dumnezeu. Harul lui Dumnezeu îl ajută să rămână întotdeauna în rugăciune. Chiar dacă lucrează sau vorbește, sufletul lui e preocupat de Dumnezeu, pentru că s-a predat pe sine voii lui Dumnezeu și pentru aceasta Domnul îl are în purtarea Sa de grijă.

Întotdeauna să ne rugăm ca Domnul să ne povățuiască ce anume trebuie să facem, și Domnul nu ne va lăsa să ne rătăcim.

Adam n-a avut înțelepciunea să-L întrebe pe Domnul despre rodul pe care i l-a dat Eva, și pentru aceasta a pierdut Raiul. David n-a întrebat pe Domnul: „Este bine, oare, să iau pe femeia lui Urie?” și a căzut în păcatul uciderii și al preacurviei.

Așa și toți sfinții care au păcătuit, au păcătuit pentru că n-au chemat pe Domnul să-i ajute și să-i povățuiască. Cuviosul Serafim din Sarov zicea: „Când vorbeam după mintea mea, se întâmpla să greșesc”.

Dar sunt și greșeli fără păcat, care vin din nedesăvârșirea noastră; le vedem chiar și la Maica Domnului. În Evanghelie se spune că atunci când a

părăsit Ierusalimul împreună cu Iosif, ea credea că Fiul ei mergea cu rudele sau cunoscuții... Și abia la capătul a trei zile de căutări l-au găsit în templu vorbind cu cărturarii (Luca 2, 44).

Astfel, numai Domnul știe toate, noi însă, oricine am fi, trebuie să ne rugăm Domnului să ne povățuiască și să întrebăm pe părintele duhovnicesc, ca să nu greșim.

Duhul lui Dumnezeu povățuiește pe toți în chip deosebit: unul se liniștește (viețuiește în isihie) în singurătate, în pustie, altul se roagă pentru oameni; altul este chemat să păstorească turma cuvântătoare a lui Hristos; altuia i s-a dat să propovăduiască sau să mângâie pe cei ce suferă; altul slujește pe aproapele din muncă sau averea lui – toate acestea sunt daruri ale Duhului Sfânt și toate sunt date în grade diferite: unuia treizeci, altuia șizeci, altuia o sută (Marcu 4, 20).

Dacă ne-am iubi unii pe alții întru simplitatea inimii, atunci Domnul ne-ar arăta prin Duhul Sfânt multe lucruri minunate și ne-ar descoperi mari taine.

Dumnezeu - o iubire de care nu te poți sătura... Mintea mea s-a oprit în Dumnezeu și am încetat să scriu...

Cât de limpede îmi este că Domnul ne conduce. Fără El n-am putea nici măcar gândi binele; de aceea trebuie să ne predăm cu smerenie voii lui Dumnezeu, fiindcă Domnul ne călăuzește.

(Sfântul Cuvios Siluan Athonitul, *Între iadul deznădejdiei și iadul smereniei*, Editura Deisis, Sibiu, 2001, p. 118-123)

Canonizarea sau urcușul sfinților din evlavia populară în sinaxare

În ultima vreme s-au auzit tot mai multe voci cerând canonizarea părintelui Arsenie Boca, unii chiar considerând imperios necesar ca acest act să se întâmple cât de repede. De aceea m-am gândit să abordăm în articolul de față acest subiect: în ce condiții pot fi canonizați unii fii ai Bisericii?

În Aghiologie și dreptul bisericesc ortodox, prin canonizare se înțelege actul prin care Biserica recunoaște, mărturisește și rânduieste pe mărturisitorii dreptei credințe, adormiți întru Domnul, în rândul sfinților, venerându-i apoi, pe temelii învățaturii sale dogmatice. Termenii a canoniza, canonizare au fost preluați în teologia ortodoxă din cea apuseană, în care s-au întrebuințat formele canonizare, canonitatio și canonizare, canonizatio. Din istoria Bisericii și istoria vieților sfinților reiese că încă din zilele de început ale creștinismului credincioșii și clerul diferitelor comunități creștine păstrau o riguroasă evidență, întocmind liste de sfinți, comunicându-le apoi altor centre bisericești, din Răsărit sau de la Apus. Aceste liste se alcătuiau pentru ca Biserica să-i pomenească pe sfinți, înălțându-le rugăciuni ca unor mijlocitori ai darurilor dumnezeiești pe lângă tronul Preasfintei Treimi. Catalogele Sfinților sau Martirologiile (acte martirice) au fost alcătuite ținându-se cont de ziua morții lor. Ele cuprind - pe lângă numele și ziua trecerii lor în veșnicie - faptele, minunile, suferințele, împrejurările morții și învățăturile sfinților. Tot în Martirologii au fost trecuți și sfinții mărturisitori, Sfinții Apostoli,

sfinții Vechiului Testament, cuvioșii părinți, eroii vieții monahale, făcătorii de minuni, Sfinții Părinți și marii dascăli și ierarhi ai Bisericii, luptătorii pentru dreapta credință. În Martirologii găsim diferite însemnări privitoare la ziua morții martirilor - serbată ca zi a proslăvirii lor de către Domnul, zi a nașterii lor în ceruri. Întrucât numărul sfinților înscriși în Martirologii a crescut de-a lungul vremii, cuprinsul acestora a fost rezumat, ajungându-se astfel la calendarele creștine folosite azi în întreaga Biserică. Există, deci, două feluri de Martirologii: mari sau propriu zise și mici sau calendare.

Pe lângă moartea mucenicească, se mai poate vorbi despre o serie de dovezi sau semne ale sfințeniei; dintre ele, amintim: mărturisirea neînfricătură a dreptei credințe în fața oricărei ispite sau amenințări care ar provoca moartea, exilul, închisoarea sau alte chinuri îndurate cu bărbăție; viața sfântă, curată, plină de faptele milei trupesti, arătând cel mai înalt grad de trăire morală și religioasă. Pe cei ce trăiesc în acest chip Dumnezeu îi proslăvește cu daruri sau puteri supranaturale, ei săvârșind minuni încă în viață sau după moarte. Înfăptuirea minunilor constituie cel de-al patrulea semn al sfințeniei. Al cincilea îl reprezintă lupta de apărare a dreptei credințe purtată de fiecare credincios, pe măsura puterilor sale. Toate aceste semne ale sfințeniei Biserica le consideră rezultatul curățeniei morale a mărturisitorului lui Hristos și al tăriei credinței sale. De aceea și puterea credinței și ortodoxia ei constituie un

semn al sfințeniei, ba chiar temelia și izvorul tuturor semnelor sfințeniei, putere ce zămislește și descoperă sfințenia vieții trăite de Hristos. Alături de acestea, se numără și nestrăcătura trupului după moarte, însoțită de darul de a săvârși minuni prin el.

Iată, așadar, în câteva cuvinte, temeiurile în baza cărora o sumedenie de fii și fiice ale Bisericii Ortodoxe au fost așezați în rândul sfinților. Altfel spus, „candidații” la canonizare trebuie să îndeplinească niște condiții de fond: ortodoxia neîndoielnică a credinței, ortodoxie păstrată până la moarte, fie în tot timpul vieții, fie din momentul îmbrățișării credinței ortodoxe; proslăvirea lui de către Domnul, cel puțin prin unul din următoarele daruri: puterea de a suferi moartea martirică pentru dreapta credință, puterea de a-și închina viața celei mai desăvârșite trăiri morale și religioase, puterea de a săvârși minuni în viață sau după moarte, puterea de a apăra și sluji cu devotament credința și Biserica Ortodoxă. O ultimă condiție de fond ar fi răspândirea miresmei de sfințenie după moarte și confirmarea acestuia, prin cultul spontan pe care îl acordă credincioșii, numărându-l în rând cu sfinții. Acest cult poate fi organizat sporadic, manifestându-se printr-o cinstire simplă, ori prin manifestări largi, susținute de mase mari de credincioși, așa cum se întâmplă, de altfel, în cazul părintelui Arsenie Boca.

Existența condițiilor de fond îndreptățește autoritatea bisericească să procedeze la actul de canonizare; însă, pe lângă

condițiile de fond, mai trebuie respectate o seamă de rânduieli de natură rituală constând în acte formale de săvârșit cu ocazia canonizării solemne: instituirea de către Sfântul Sinod a comisiei de studii și investigații pentru cercetarea și constatarea existenței condițiilor de fond; întocmirea și prezentarea în soborul Sfântului Sinod al raportului comisiei de studii și investigații; aprobarea de către Sfântul Sinod al bisericii autocefale respective a raportului de studii și investigații; hotărârile Sfântului Sinod al Bisericii autocefale respective de a încuviința cultul noului Sfânt și de a proceda la canonizarea solemnă; întocmirea vieții și a canonului Sfântului și aprobarea lor de către Sfântul Sinod; înfățișarea elementelor iconografice sau a icoanei sfântului și aprobarea ei de către Sfântul Sinod; fixarea tipicului de observat la săvârșirea solemnă a canonizării, precum și a zilei în care se va săvârși acest act; în fine, întocmirea de către Sfântul Sinod a unui act sinodal cuprinzând hotărârea de așezare în rândul sfinților, instituirea cultului public bisericesc, general sau local, fixarea zilei de sărbătoare a sfântului, trecerea lui în calendarul bisericesc (sinaxar) și a slujbei lui în cărțile de ritual și orânduirea ca anumite biserici să poarte de atunci înainte hramul sfântului respectiv.

Dea Bunul Dumnezeu să se bucurе fiii Bisericii noastre dreptmăritoare de tot mai multe astfel de slujbe de canonizare, ca rod al prezenței și lucrării Duhului Sfânt în Ortodoxia românească.

(doxologia.ro)

ȘTIRI

Binecuvântare de lucrări la biserica și casa parohială din Agrișu Mic

În Duminica a XVIII-a după Rusalii, la invitația preotului paroh Radu Sas din Parohia Agrișu Mic, Protopopiatul Ineu, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, însoțit de către părintele Arhidiacon Tiberiu Ardelean, inspector eparhial, a săvârșit slujba de binecuvântare la lucrările de reparație, restaurare și înfrumusețare la biserica și casa parohială.

La orele dimineții, la sosirea în fața bisericii parohiale, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a fost întâmpinat de către părintele paroh Radu Sas însoțit de preoții Răzvan Trip de la Parohia Bocsig Gară și Nicolae Monea din Parohia Tăgădău. Tinerii din parohie purtând haine populare i-au oferit chiriarhului buchete de flori. După cuvântul de bun venit rostit de preotul paroh, s-a săvârșit slujba binecuvântării lucrărilor săvârșite la locașul de cult, atât în exterior cât și în interior. De asemenea s-au sfințit două frumoase troițe, una din lemn sculptat iar alta din marmură aflate în curtea bisericii parohiale.

Cuvântul de învățătură al Înaltpreasfințitului Părinte Timotei a fost pus sub titlul „Cumpănirea vremii” (pe baza citirilor scripturistice ale duminicii: 2 Cor. 9; Luca 5) odată cu echinoctiul toamnei, când ziua este egală cu noaptea, pentru a rămâne fii ai luminii, ai zilei, nu ai întunericii nopții. Lucrul bine făcut e cel care are binecuvântare sfântă și participare sufletească deplină. Apostolii Mântuitorului s-au ostenit fără folosul pe care l-au dobândit prin ascultarea cuvântului Mântuitorului, lucrător atât în cele pământești pentru trebuințele vieții, cât și în cele sufletești, prin conștiința unei lucrări în lumina zilei Domnului, spre mântuire, a subliniat Chiriarhul nostru.

Răspunsurile la strană au fost date de către Grupul vocal Trifon Lugojan. La finalul Sfintei Liturghii, i s-a conferit preotului paroh Radu Sas distincția de iconom pentru întreaga activitate depusă, după care s-au îndreptat cu toții spre casa parohială unde de asemenea s-au binecuvântat lucrările de reparație, extindere și înfrumusețare care s-au executat. Aici s-a adăugat soborul de slujitori și preotul Marcel Drăgan de la Parohia Hășmaș. În curtea casei parohiale s-a ridicat o frumoasă troiță din lemn sculptat. A urmat apoi agapa creștină la căminul cultural din localitate unde au fost invitați toți cei prezenți la slujbă.

Taina Sfântului Maslu în cadrul întrunirii cercului misionar în Parohia Craiva

Duminica a XVIII-a după Pogorârea Sfântului Duh a însemnat o zi de aleasă bucurie duhovnicească pentru credincioșii Parohiei Craiva, Protopopiatul Ineu, care a găzduit întrunirea preoților din Cercul pastoral-misionar Beliu, coordonați, din încredințarea Înaltpreasfințitului

Părinte Arhiepiscop Timotei al Aradului, de către Preacucernicul Părinte Radu Petrică Belle.

Întrunirea a debutat la orele 17:00, în biserica parohială cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, prin oficierea Tainei Sfântului Maslu de către 19 preoți, sub protia Părintelui Iustin Popovici, consilier cultural al Arhiepiscopiei Aradului și în prezența unui număr mare de credincioși. Alături de părintele consilier au slujit: Pr. Sas Radu – Parohia Agrișu Mic, Pr. Ciocan Nicolae – Parohia Archis, Pr. Radu Petrică Belle – Parohia Bochia, Pr. Trip Răzvan – Parohia Bocsig-Gară, Pr. Ardelean Petru – Parohia Chișlaca, Pr. Ros Florin – Parohia Ciunțești, Pr. Iercoșan Cosmin – Parohia Coroi, Pr. Chivulescu Răzvan – Parohia Craiva, Pr. Trînc Marius – Parohia Groșeni, Pr. Drăgan Marcel – Parohia Hășmaș, Pr. Vatricu Ioan – Parohia Răpsig, Pr. Oprișă Ovidiu, – Parohia Rogoz, Pr. Morar Ionel – Parohia Seliște, Pr. Trînc Teofil – Parohia Susag, Pr. Monea Nicolae – Parohia Tăgădău, Pr. Culda Florin – Parohia Vasile Goldiș, Pr. Pop Gheorghe – Parohia Arad Calea 6 Vânători, Pr. Lazăr Mirel – Parohia Șeitin.

În cuvântul de învățătură, Părintele Iustin Popovici a vorbit celor prezenți, făcând comparație cu învățăturile ce se desprind din textul evangheliei Duminicii a XVIII-a după Rusalii (Luca 5, 1-11), despre harul Sfântului Duh și puterea dumnezeiască ce se revarsă asupra celui nou hirotonit, dându-i putere și curaj să-l urmeze pe Hristos întreaga viață și să-i conducă pe păstoriții săi spre mântuirea sufletelor. „Toată noaptea ostenindu-ne, n-am prins nimic...” după cum spune Apostolul Petru, este munca lipsită de harul lui Dumnezeu, iar abia după ce ne călăuzim viața și activitatea noastră după poruncile lui Dumnezeu și în deplină ascultare față de El, dobândim munca sfințită prin har, munca aducătoare de rod bogat și împlinire materială și spirituală. Părintele consilier a transmis cu acest prilej binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei și l-a felicitat pe părintele Răzvan Chivulescu pentru frumoasele lucrări ce le desfășoară în parohie, atât în plan material cât și spiritual.

În cadrul întrunirii, părintele Ovidiu Oprișă de la Parohia Rogoz, a susținut referatul cu titlul „Patriarhul Nicodim Munteanu (1939-1948): Reprezentant demn și responsabil al Bisericii Ortodoxe Române în relația cu Statul Român”.

Preotul paroh Răzvan Chivulescu a mulțumit părintelui consilier și tuturor preoților care au participat la acest moment important din viața comunității pe care o păstorește.

Arhiepiscopul Aradului a participat la ceremoniile dedicate comemorării eroilor de la Păuliș

Duminică, 15 septembrie 2019, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat alături de autoritățile arădene la ceremoniile dedicate celei de-a 75-a comemorări a eroilor de la Păuliș, ce și-au pierdut viața în bătălia purtată în zona Păulișului, în septembrie 1944.

La Biserica Ortodoxă din comuna Păuliș, Chiriarhul arădean, după ce a participat la Sfânta Liturghie săvârșită de un sobbor de preoți în frunte cu Pr. Nelu Mercea, protopopul Lipovei, a săvârșit slujba parastasului în memoria eroilor.

După aceasta, manifestarea centrală a zilei a avut loc la Monumentul Eroilor de la Păuliș, aflat lângă DN7, unde s-a desfășurat un ceremonial militar-religios. Slujba de pomenire a eroilor a fost săvârșită de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, alături de care s-au aflat Protos. Dr. Iustin Popovici, consilier cultural al Arhiepiscopiei Aradului, Pr. Nelu Mercea, protopopul Lipovei, Pr. militar Adrian David, Arhid. Dr. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial, precum și alți preoți din vecinătate. Chiriarhul arădean, cu prilejul acestor ceremonii, a vorbit despre „Jertfirea de sine” (având ca teme citirile scripturistice ale duminicii: Gal. 2; Mc. 8), după învățătura și exemplul Domnului prin luarea crucii și urmarea Lui. Virtuțile creștine puse în lumină prin conștiința fiecăruia asigură împlinirea acestui deziderat spre sporul de bine pe pământ și dobândirea mântuirii. Sfinții dau dovada strădaniilor în acest sens amintind pentru ziua de astăzi pe Sf. Ier. Iosif cel Nou de la Partoș și pe Sf. Mare Mc. Nichita. În viața societății oamenii merituoși lasă în urmă valori nepieritoare. Tot așa eroii le stau alături pentru că au luptat cu prețul vieții pentru afirmarea valorilor universale, cele ale apărării patriei, a libertății și bunăstării poporului și identității naționale. Momentul de la Păuliș în istoria Patriei e mărturisirea sublimității virtuții militare a eroismului fiilor Patriei de pe tot întinsul ei, menționând că elevii Școlii Militare de la Radna au fost tineri din diferite zone ale României. Nutrim și emoția de a avea încă în viață pe unii din cei ce au luptat pe câmpia de aci, în mijlocul căreia se ridică un măreț monument. Se împlinesc 75 de ani de la desfășurarea unor lupte eroice în care o mână de tineri ostași au ținut pieptul spre biruința unei oștiri mai numeroase. De fiecare dată, într-o zi ca aceasta slujim Sfânta Liturghie și Parastasul, iar la monument pomenirea eroilor Păulișului amintind că s-au săvârșit în zilele de cinstire a Sfintei Cruci, altarul jertfei Mântuitorului, ca lumea să aibă parte de o viață pașnică pe pământ, iar în ceruri răsplătirea binelui. Eroii au arătat credincioșia și devotamentul față de neam și țară. Îi răsplătim cu amintirea, rugăciunea și cununile de flori, simboluri ale simțămintelor de totdeauna față de ei, a amintit Înaltpreasfinția Sa.

Ștefan Șimonca-Oprișă, strănepot al veteranului Artemiu Șimonca, a susținut un emoționant recital de vioară în cadrul ceremoniei desfășurate la Monumentul Eroilor de la Păuliș. La momentul artistic desfășurat în cadrul ceremoniei de la Monumentul Eroilor au mai contribuit membrii Corului Veteranilor „Mihai Viteazu” din Pitești și elevii ai Școlii Gimnaziale din Păuliș.

Doamna Prefect Florentina Horgea împreună cu domnul primar al comunei Păuliș, Ioan Turcin, au acordat diplome de onoare celor trei veterani prezenți la evenimente, asociațiilor de veterani, oaspeților din afara județului precum și tânărului muzician Ștefan Șimonca-Oprișă și strănepotei eroinei Elena Chiriță, Adriana Chiriță. După aceasta au urmat cuvântări ale oficialităților și depunere de coroane.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 Sorin GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.